

de Landeigenaar in Vlaanderen

N° 42 ■ Trimestrieel
November 2008
December 2008
Januari 2009

Belgie - Belgique
P.B.
3950 Bocholt 1
12/3118

Landelijk Vlaanderen, Vereniging van Bos-, Land- en Natuureigenaars v.z.w.

Woord van de voorzitter

Er komen voortdurend nieuwe beleidsinitiatieven, met als gevolg een enorme 'productie' aan wetgeving. In dit verkiezingsjaar zitten nu een aantal decreten en besluiten in een laatste fase voor goedkeuring in het Vlaams Parlement of door de Vlaamse Regering. Het lijkt mij nuttig om de lopende initiatieven eventjes op een rij te zetten en de bijzondere bepalingen met een invloed voor de landeigenaars even toe te lichten. U ziet dat Landelijk Vlaanderen voor de opvolging en inspraak van deze dossiers (sommige zijn meer dan 1000 pagina's dik) niet werkloos aan de kant blijft toezien.

- Het verzameldecreet werd onlangs goedgekeurd en gepubliceerd. Het voorziet in een aantal aanpassingen aan het waterdecreet, het bosdecreet (o.a. de mogelijkheid voor het gebruiken van de bedragen in het boscompensatiefonds van de overheid voor de subsidiering van privé bebossing), het mestdecreet en het natuurdecreet (aanpassen van de natuurrichtplannen, op te maken enkel in VEN- en SBZ-gebieden en niet meer in alle groene of IVON- gebieden). De procedure voor natuurrichtplannen wordt ook versoepeld en de eigenaars krijgen nu een inspraakrecht.
- In het kader van de IHD (Natura 2000) komt er binnenkort een besluit over het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Landelijk Vlaanderen heeft maandenlang meegewerkt in een ad-hoc werkgroep bij het opstellen van dit besluit, dat de hele procedure beschrijft en de inspraakmogelijkheden regelt. Verplichte lectuur voor iedereen die goederen in een SBZ gebied beheert. Een uitgebreid artikel vindt u verder in dit nummer. Landelijk

Vlaanderen blijft verder betrokken in de lokale overlegorganen in 2009 en 2010. Hiervoor hebben wij onlangs een oproep gelanceerd naar vrijwilligers bij leden. Dit wordt een prioritaire actie in de komende jaren. Reeds van harte dank aan diegene die zich kandidaat stellen. Nieuwe vrijwilligers zijn nog steeds welkom.

- Aanvullend komt dan een optimalisatiebesluit dat een aantal instrumenten inschakelt voor de uitvoering van de IHD (bosgroepen, regionale landschappen, subsidies, beheerplannen...) en aanpassingen aan de jachtbesluiten en aan de beschermingsvoorschriften van het natuurdecreet..
- Gezien er nieuwe regels over de natuurrichtplannen zijn uitgewerkt (opgenomen in het verzameldecreet) is er dus nood aan een nieuw besluit voor de opmaak van de natuurrichtplannen. De opmaak wordt vereenvoudigd, een overleggroep is voorzien en de consensusregel valt weg. De beslissing over het natuurrichtplan ligt niet meer bij een of twee ministers, maar wel bij de ganse Vlaamse Regering.
- Onlangs werden de nieuwe besluiten omtrent de jachtopeningstijden en de jachtvoorwaarden goedgekeurd. Die werden uitvoerig door de jagerij besproken en via hun kanalen gecommuniceerd.
- Binnenkort verschijnt het nieuwe soortenbesluit dat verschillende besluiten over soortenbescherming vervangt en de regels aanpast en harmoniseert. Dit zal een belangrijke aanvulling zijn van de jachtbesluiten, de IHD-besluiten en zal ook een doelgerichte bestrijding mogelijk maken.
- Er komt een nieuw besluit over de toegankelijkheid in de bossen en natuurreservaten. Nu reeds zijn alle boswegen voor de voetgangers al toegankelijk. Dit besluit zal de

mogelijkheid voor ontoegankelijkheid en de toegankelijkheidsreglementen beter beschrijven, ook voor niet voetgangers. De belangrijkste veranderingen vindt u terug in het kaderstukje op pagina 8 in dit nummer.

- In 2007 en 2008 zijn er belangrijke wijzigingen aangebracht aan het mestdecreet, met een globale herziening van de werking. Wat nog niet afgerond is, zijn de bepalingen rond de nultbemesting in natuurgebieden. Dit punt werd langdurig besproken tussen de landbouw- en natuurverenigingen en heeft geleid tot een consensusnota tussen de twee actoren; andere partijen zijn daar niet bij betrokken. Deze consensus moet binnenkort decretaal vastgelegd worden. De nultbemesting heeft financiële gevolgen. De percelen die nu in natuurgebieden liggen kregen geen compensatie, maar

Inhoud

"De boer op"	3
Instandhoudingsdoelstelling en instandhoudingmaatregelen	4-5-6
Bebossen van landbouwgronden Nieuwe subsidieregeling	7-8
Natuur en landbouw, het klikt !	9-10
Vlaamse Regering keurt definitief het ontwerpdecreet op de gebruikerscompensatie goed	11
Opmaak van een afwegingskader voor het gebruik van kastelen en kasteeldomeinen	12

<http://www.landelijkvlaanderen.be>

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van
Landelijk Vlaanderen vzw, Centrum Galerij, Blok 2, 5^e verdieping, B-1000 Brussel
Tel.: 02 / 217.27.40 - Fax : 02 / 217.27.43
Verantwoordelijke Uitgever : Tom Anthonis

The background of the advertisement is a puzzle of a rural landscape. The puzzle pieces are in various shades of green, brown, and blue, representing fields, forests, and a small village. Several pieces are missing, creating large white gaps. The top piece is missing, leaving a white space for the title. The bottom piece is missing, leaving a white space for the company name. The middle pieces are mostly in place, showing a lush green landscape with a small village in the distance.

Grondbeheer bezorgt U kopzorgen ?

Wij zijn er om
U te helpen.

AGRILAND

Pasteurlaan 23
B - 1300 Waver

Beheer van landgoederen
Uitbating van landbouwgronden.
Expertises - aankoop - verkoop

Tel : 010 23 29 00
Fax : 010 23 29 09

Woord van de voorzitter

wel een uitdoofmogelijkheid. Voor de nieuwe natuurgebieden zal wel de bestemmingswijzigingscompensatie gelden. (meer hierover op pagina 11 in dit nummer).

- In het kader van het waterdecreet worden er overstromingsgebieden afgebakend alsook oeverzones langs de niet bevaarbare en bevaarbare waterwegen. Hieraan zijn beperkingen gekoppeld voor de eigenaar en de gebruiker (landbouwer en bosbouwer). Voor deze beperkingen worden er financiële compensaties voorzien (kooplicht en vergoedingen naast onteigening en voorkooprechten) die opgenomen zijn in een besluit dat nu ter advisering voorligt.
- Op gebied van Ruimtelijke Ordening zijn twee belangrijke decreten goedgekeurd door de Vlaamse Regering en liggen nu ter discussie in het Vlaams Parlement. Het decreet Grond- en Pandenbeleid regelt belangrijke nieuwe (en betwiste) initiatieven op gebied van het woonbeleid en het betaalbaar wonen. Maar het voert een nieuwe regel in zijnde bestemmingswijzigingscompensatie bij planologisch initiatief. Dit is aanvullend met de bestaande planschade en planbete regeling die enkel gold voor harde bestemmingen en die ook naar vernieuwing en operationaliteit toe wordt aangepast in het wijzigingsdecreet.
- De compenstie hierboven geldt voor de eigenaar. Wat betreft de

gebruiksbeperkingen is er in dit decreet niets voorzien voor de gebruiker (landbouwer). Een bijkomend decreet "gebruiksbeperkingen voor gebruiker" wordt nu ook mede behandeld om tot een coherent geheel te komen. Natuurlijk zijn die compensaties niet cumuleerbaar.

- Het wijzigingsdecreet Ruimtelijke Ordening voorziet in een groot aantal wijzigingen in de ruimtelijk planning, de stedenbouwkundige vergunningen, zonevreemdheid, handhavingsbeleid en talloze aangepaste regels. De meeste hiervan beoordelen wij positief. We zullen moeten wennen aan deze nieuwe regels, maar dit geldt ook voor de vergunningsverleners.
- Er wordt gewerkt aan de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV 2). Maar dit wordt toch verschoven naar 2012. Ondertussen komen er kleinere aanpassingen aan RSV 1 (tot 2012). Voor het buitengebied zijn er geen nieuwe ruimtelijke doelstellingen voorzien (landbouw, bos en natuur). Wel zijn er een aantal operationele vereenvoudigingen voorzien, maar zonder echte weerslag op landbeheer. De afbakeningsprocedure wordt echter vereenvoudigd.
- Men verwacht nog in het voorjaar 2009 een tekst over de nieuwe regels en werking met betrekking tot de bescherming van monumenten en landschappen. Het zal waarschijnlijk een nieuwe visie geven over een aantal punten met een vernieuwde

dynamiek. De teksten hebben wij nog niet, maar wij zullen wel de gelegenheid hebben hierover te advieseren in de Saro (de strategische adviesraad ruimtelijke ordening waarin Landelijk Vlaanderen zetelt, evenals trouwens in de minaraad).

Een aantal andere regels worden aangepast in verschillende begrotings- en fiscale teksten. Eén van de meest verwachte is de onthefing van successie- en schenkingsrechten op verpachte landbouwgronden (lange pacht en loopbaanpacht), maar hierover hebben wij geen recent nieuws.

Veel andere teksten zijn in opmaak, maar hebben minder rechtstreekse impact op landbeheer. De landbeheerder wordt verondersteld alles te lezen. Onze taak is over deze teksten advies uit te brengen en proberen onze visies te verdedigen. Langs onze communicatiekanalen zullen wij U regelmatig informeren over de stand van zaken. De teksten kunt U ook lezen op onze website. Veel van deze teksten erkennen nu de rol van landeigendom. De landeigenaars worden nu betrokken in de procedure en overlegorganen die in deze teksten voorzien zijn. Natuurlijk moeten wij de geboden kansen ook gebruiken en actief met zoveel mogelijke leden aanwezig zijn. Daarom onze talrijke oproepen..

Philippe Casier
Voorzitter

Landbouw

"De boer op"

Minister-president Kris Peeters, onder meer ook bevoegd voor Landbouw, stelde begin januari 2009 zijn gloednieuw boek voor. 'De boer op. Een verrassende kijk op de landbouw en voedingsindustrie in Vlaanderen', is een rijk geïllustreerd boek, waarin minister Peeters de lezer meeneemt naar 13 kleine en grote bedrijven die symbool staan voor de diversiteit, de creativiteit en de wereldvermaarde, maar vaak onbekende, kwaliteit van de Vlaamse agrovoedingsbranche.

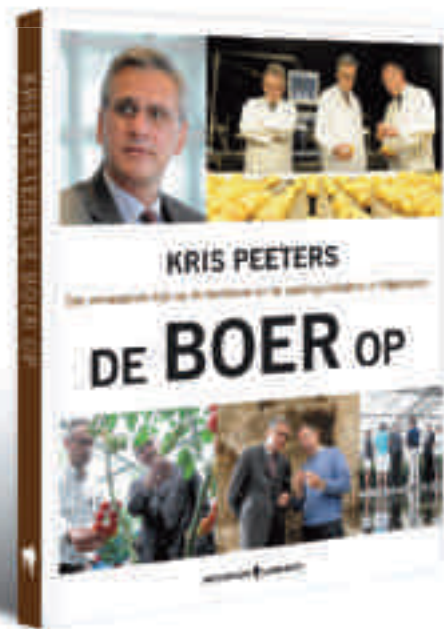
Landbouwers en ondernemers uit de verschillende schakels in de voedselketen vertellen met welke uitdagingen ze geconfronteerd worden in een geglobaliseerde wereld.

Aan de hand van de getuigenissen wil men **8 sterke troeven** van onze Vlaamse land- en tuinbouw in de kijker plaatsten, zijnde :

Professionalisering - Uitstraling in het buitenland - High tech - Innovatie - Kwaliteit - Leefmilieu - Sociaal welzijn van mensen in nood - Flexibiliteit en veelzijdigheid

Het boek is rijk geïllustreerd en heeft een unieke inblik op het actuele reilen en zeilen in een gedreven landbouwsector van melkvee, sierteelt, kwaliteitsvlees, diepvriesgroenten, landbouwmachines, fruitteelt, nieuwe producten zoals de kiwibes, en nog veel meer. Een mooi en leerrijk 'beeld' verhaal over de landbouw.

Te koop in de boekhandel.

Instandhoudingsdoelstelling en instandhoudingsmaatregelen

De instandhoudingsdoelstellingen leggen de krijtlijnen vast om een speciale beschermingszone in een goede staat van instandhouding te houden. Via de instandhoudingsmaatregelen voert men een beheer om deze doelstellingen te halen. Vb. aanleggen van een poel komt bvb. de kamsalamander ten goede.

Mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van openbare werken, energie, leefmilieu en natuur heeft aan de leden van de Vlaamse regering een nota overgemaakt over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de aanwijzing van **speciale beschermingszones** en de vaststelling van de daaraan verbonden **instandhoudingsdoelstellingen**.

1. Doelstelling

Het doel van dit besluit is om, in uitvoering van artikel 36ter, §1 van het Decreet van 21 oktober 1997 op het Natuurbehoud en het Natuurlijk Milieu (kortweg "het Natuurdecreet"), een procedure tot stand te brengen dat kan dienen als kader voor de processen die moeten leiden tot de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, in hoofdzaak voor de speciale beschermingszones, in tweede orde voor Europees te beschermen soorten. De processen die moeten leiden tot de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn, ze moeten duidelijk, transparant en participatief zijn, ze moeten efficiënt zijn en ze moeten leiden tot resultaten die conform zijn aan de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Wat de Habitatrichtlijn betreft betekent dit dat deze doelstellingen en de daaraan verbonden prioriteiten vastgesteld moeten zijn tegen einde 2010, samen met de definitieve aanwijzing van de gebieden in kwestie. De instandhoudingsdoelstellingen zullen vervolgens een leidraad verschaffen voor de opmaak van natuurrichtplannen en voor het nemen van instandhoudingsmaatregelen in of in relatie tot de speciale beschermingszones. Om de transparantie te verzekeren, moeten de processen in kwestie dus ook een doorkijk verschaffen naar het nadien te voeren beleid. Nu legt artikel 36ter, §1 van het Natuurdecreet niet verplichtend op dat er een dergelijke

procedure vastgesteld moet worden: "[...] De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, evenals een procedure voor vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen".

2. Verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn

De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn scheppen voor de Lidstaten de verplichting om een **gunstige staat van instandhouding te bekomen voor de soorten en habitats in kwestie**.

In de Vogelrichtlijn staat dit als volgt omschreven:

"De Lidstaten nemen alle nodige maatregelen om de populatie van de in artikel 1 bedoelde soorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele vereisten, waarbij zij tevens rekening houden met economische en recreatieve eisen."

In de Habitatrichtlijn neemt de verwoording meer de vorm aan van een algemene doelomschrijving:

"Deze richtlijn heeft tot doel bij te dragen tot het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De op grond van deze richtlijn genomen maatregelen beogen de natuurlijke habitats en de wilde diersoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen. In de op grond van deze richtlijn genomen maatregelen wordt rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden."

De verplichtingen die aan deze doelstellingen beantwoorden, nemen twee basisvormen aan:

- De Lidstaten zijn verplicht tot een **gebiedsgericht beleid**, gericht op de oprichting van en concrete maatregelen betreffende speciale beschermingszones. Alle Lidstaten dienen hiertoe bij te dragen
- De Lidstaten zijn verplicht tot een **soortgericht beleid**. De toepassing hiervan wordt geregeld in een vast te stellen soortenbesluit.

Met de opmaak van een uitvoeringsbesluit wil de Vlaamse regering in hoofdzaak invulling geven aan **de processen die moeten leiden tot een adequaat gebiedsgericht beleid**. Hierbij fungeert vooral de Habitatrichtlijn als leidraad. Deze richtlijn bepaalt immers dat er een coherent Europees ecologisch netwerk gevormd dient te worden van **speciale beschermingszones, Natura 2000 genaamd**. Naast de aldus door de Lidstaten aan te duiden zgn. habitatrichtlijngebieden, bestrijkt het Natura 2000-netwerk ook de door de Lidstaten overeenkomstig de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszones.

3. Verplichtingen inzake speciale beschermingszones volgens de Habitatrichtlijn

Met het oog op het beleid inzake speciale beschermingszones in uitvoering van de Habitatrichtlijn, dient elke Lidstaat een lijst van gebieden voor te stellen, waarop staat aangegeven welke typen van relevante natuurlijke habitats en soorten er voorkomen, en dit op grond van een aantal criteria, opgesomd in bijlage III bij de Habitatrichtlijn. Deze lijst wordt binnen drie jaar na kennisgeving van de richtlijn aan de Commissie doorgezonden. De Commissie dient vervolgens op basis van een aantal criteria per biogeografische regio een ontwerprijst van gebieden van communautair

belang uit te werken. Na een consultatie met de Lidstaten kan de Commissie deze lijst vaststellen – dit gebeurt uiterlijk binnen de zes jaar na de kennisgeving van deze richtlijn.. De lijsten van gebieden worden dus voorgesteld door de Lidstaten en, na een aanmeldings- en evaluatieprocedure, tevens vastgesteld door de Commissie, i.e. deze gebieden worden verklaard van communautair belang te zijn. Vervolgens is het terug aan de Lidstaten om deze gebieden definitief aan te wijzen en er prioriteiten voor vast te stellen.

In de Habitatrichtlijn staat met name dat, wanneer een gebied aldus tot een gebied van communautair belang is verklaard, “de betrokken Lid-Staat dat gebied zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes jaar, aan[wijst] als **speciale beschermingszone** en stelt hij tevens de prioriteiten vast gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat van bijlage I of van een soort van bijlage II alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging.”

Op het moment van de aanwijzing krijgt een gebied van communautair belang een tweede leven als speciale beschermingszone in de strikte zin van het woord. Deze aanwijzing, en de bepaling van prioriteiten, gebeurt vanzelfsprekend met het oog op concrete maatregelen. De grondslag voor de verplichting tot het nemen van deze maatregelen wordt gelegd in art. 6 van de Habitatrichtlijn: er is **een plicht tot het nemen van positieve beschermingsmaatregelen** :

“De Lidstaten treffen voor de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen; deze behelzen zo nodig passende specifieke of van ruimtelijke ordeningsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats van bijlage I en de soorten van bijlage II die in die gebieden voorkomen.”.

Er is ook een plicht tot het nemen van **maatregelen die verslechtering of verstoring tegengaan** :

“De Lid-Staten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.”.

Tot slot is er, zoals bekend, de verplichting om voorafgaande **passende beoordeling** (“rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied”) te laten doorgaan van projecten en plannen die

Meer aandacht voor autochtoon en steek-eigenplantmateriaal is wellicht één van de mogelijke maatregelen om de biodiversiteit te verhogen in een speciale beschermingszone.

een significante verstoring kunnen betekenen voor het gebied ten einde de toelaatbaarheid van het project te beoordelen of desgevallend deze effecten tegen te gaan, met daaraan verbonden de verplichting tot compenserende maatregelen indien er om bepaalde redenen hoe dan ook een dergelijk project met significant negatieve effecten doorgevoerd wordt

De volledige memorie van toelichting en het besluit kan u terugvinden op onze website www.landelijkvlaanderen.be

Toch willen we u de interpretatie van enkele begrippen niet onthouden, in het kaderstukje kan men lezen wat er wordt verstaan onder ‘instandhoudingsmaatregel.

Instandhoudingsmaatregel

In het Natuurdecreet wordt het begrip “instandhoudingsmaatregelen” evenwel niet onmiddellijk gedefinieerd. - Wel is er een exposé in de memorie van toelichting vervat bij de decreetswijziging die artikel 36ter in het leven riep. Volgens de stellers van deze decreetswijziging moeten “instandhoudingsmaatregelen” in de Vlaamse situatie opgevat worden als een combinatie van twee of meer van de volgende instrumenten of middelen:

- (1) gebods-en verbodsbepalingen vastgelegd in het Natuurdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- (2) de inzet van instrumenten zoals het recht van voorkoop en de natuurinrichting, zoals geregeld in het Natuurdecreet;
- (3) de prioritaire aankoop of subsidiëring van de aankoop van natuur- en bosterreinen in de speciale beschermingszones;
- (4) de gerichte inzet van beheersovereenkomsten voor de landbouw, meestal als tijdelijke, voor een klein deel als permanent instrument voor de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde halfnatuurlijke habitats (met een resultaatsverbintenis);
- (5) de inzet van beheersovereenkomsten met boseigenaars of bosbeheerders met het oog op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde habitats;
- (6) het opstellen en het uitvoeren van natuurrichtplannen zoals bepaald in het Natuurdecreet, in de zin van “passende beheersplannen”, bedoeld in artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn;
- (7) de erkenning van natuurreservaten en de aanwijzing van Vlaamse natuurreservaten;
- (8) de aanwijzing van bosreservaten;
- (9) het opstellen en uitvoeren van beheersplannen op basis van het Natuurdecreet, het Bosdecreet of het Landschapsdecreet;
- (10) het plannen en uitvoeren van natuurgericht beheer in samenwerkingsovereenkomsten tussen het Vlaamse Gewest en andere overheden (zoals provinciale en/of gemeentelijke milieuconvenants);
- (11) bepaalde bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen tussen het Vlaamse Gewest of de Europese Commissie en bepaalde instanties werkzaam of verantwoordelijk voor bepaalde gebieden, zoals de zeehavengebieden in Vlaanderen.

Deze maatregelen omvatten goed afgelijnde taakstellingen op basis van nauwkeurig vastgelegde instandhoudingsdoelstellingen, middelen en maatregelen inzake het bereiken van een bepaalde resultaatsverbintenis voor een bepaalde beschermingszone of een deelgebied ervan.

“In elk geval moeten de nodige instandhoudingsmaatregelen invulling geven aan de verplichting om een bepaald resultaat te behalen. In die zin moet ook dit artikel 36ter, § 1, begrepen worden.”

Over deze instandhoudingsmaatregelen bepaalt artikel 9, §1 dat deze geen beperkingen mogen vaststellen die in absolute zin werken of die handelingen onmogelijk maken die overeenstemmen met ruimtelijke plannen. Ze kunnen evenmin de realisatie van die plannen verhinderen. Tot slot kunnen ze ook de landbouwbedrijfsvoering of het teeltplan niet regelen in agrarische bestemmingen.

Deze §1 bepaalt echter meteen ook twee uitzonderingen ten voordele van de maatregelen bedoeld in onder meer artikel 36ter, §1. Deze kunnen toch ingaan tegen deze bestemmingsplannen, althans voor zover ze expliciet opgenomen zijn in een goedgekeurd natuurrichtplan. Ze kunnen bovendien toch de regeling inhouden van het teeltplan of de landbouwbedrijfsvoering, zelfs in agrarische bestemmingen.

Conclusie

Dereeks mogelijke instandhoudingsmaatregelen is zo omvangrijk en veelvormig, dat het in deze fase **onwenselijk** lijkt dat er gekomen zou worden tot **nieuwe**, generieke **instandhoudingsmaatregelen**. Het in het leven roepen van nieuwe instandhoudingsmaatregelen zou bovendien kunnen leiden tot een aanzienlijke complexiteitstoename binnen de speciale beschermingszones.

De Vlaamse regering wil dan ook maximaal inzetten op de bestaande instrumenten en maatregelen om de ambitieuze doelstelling van Natura 2000 waar te maken. De Vlaamse overheid hecht enorm veel belang aan een goede communicatie en overleg met alle betrokken doelgroepen. Een passend overlegkader wordt hiervoor in het leven geroepen. De krachtlijnen hiervan staan beschreven in het kaderstukje.

Landelijk Vlaanderen is nauw betrokken bij deze onderhandeling en heeft bij het ter perse gaan van dit nummer net de **goedkeuring** ontvangen om **in samenwerking met de Hubertusvereniging Vlaanderen** in 2009 een **uitgebreide informatiecampagne** te mogen voeren over Natura 2000.

Informeren van en overleggen met de doelgroepen is een belangrijke uitdaging voor het welslagen van Natura 2000. Landelijk Vlaanderen gaat samen met de HVV in 2009 'de boer op' om hun leden te informeren.

Het overlegproces

De uitdagingen met betrekking tot het Natura 2000 netwerk zijn enorm. Zoals in het nevenstaande artikel geformuleerd zal het erop aan komen om aan de hand van de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen de juiste instandhoudingsmaatregelen te nemen om in de aangeduide gebieden van communautair belang, nl. de speciale beschermingszones, de goede instandhouding van gebieden en soorten te waarborgen.

De Vlaamse regering heeft geleerd uit het verleden, zoals de groene hoofdstructuur en de afbakening van het VEN. Overleg en inspraak staan dan ook centraal in het toekomstig te voeren beleid. Het Agentschap Natuur en Bos heeft de opdracht gekregen een goed uitgelijnd overlegproces op te starten.

De doelstellingen van dit overlegproces zijn:

- Het creëren van duidelijkheid over het beleid inzake vaststelling en uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen, en het creëren van duidelijkheid over de verwachtingen en noden van de voornaamste betrokken partners in dat verband;
- Het begeleiden van en het overleggen over de vorm en de inhoud van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en van de instandhoudingsdoelstellingen op het niveau van speciale beschermingszone;
- Het overleggen over de wijze waarop de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd zullen worden;
- Het begeleiden van en het overleggen over de mogelijke gevolgen van de uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen en de te nemen instandhoudingsmaatregelen, zowel binnen als eventueel buiten speciale beschermingszones.

Het overlegproces wil echter, niet in de plaats treden van de strategische adviesraden, die zich op vraag of eigen initiatief kunnen uitspreken over de in dit overlegproces behandelde onderwerpen.

Het overlegproces gaat uit van de waarden vertrouwen, dialoog en samenwerking vanuit gelijkwaardigheid. In dit overlegproces wordt er respect opgebracht voor ieders eigenheid, standpunt, organisatorische capaciteit en maatschappelijke rol.

Het overlegproces wordt opgevat als een bundel van overlegprocessen: een Vlaams overleg gecombineerd met regionale overlegprocessen. Op het niveau van het Vlaamse Gewest gaat het om overleg in eerste orde over conceptuele en principiële kwesties. Op het regionaal niveau gaat het overleg in eerste orde over concrete kwesties.

De maatschappelijke partners zullen hun leden informeren over de inhoud van de gevoerde processen, over de geboden mogelijkheden voor overleg, inspraak en participatie en – samen met de overheidspartners – over de mogelijke gevolgen voor hun leden van het in dit overleg besproken beleid. De maatschappelijke partners streven naar een objectieve vertaalslag naar hun leden, met behoud van de wetenschappelijke correctheid.

Deelname aan deze overlegprocessen impliceert niet dat de partners het eens moeten zijn met allen beleidsstappen die gezet worden als resultaat van deze overlegprocessen. Wanneer er bij het overleg verdeeldheid van mening is, worden de meningsverschillen op een zo correct mogelijke wijze weergegeven.

De minister en het ANB hebben met de diverse aktoren een protocol afgesproken waarin de belangrijkste krijtlijnen voor een goede en vlotte communicatie zijn vastgelegd. De volledige intentieverklaring, die Landelijk Vlaanderen ook heeft onderschreven kan u terugvinden op onze website.

Bebossen van landbouwgronden

Nieuwe subsidieregeling

Uw landbouwgrond bebossen? Als eigenaar of pachter kan u rekenen op drie types subsidies: aanplantingsubsidie, onderhoudssubsidie en subsidie voor inkomenscompensatie. Ook gemeenten, kerkfabrieken en andere publiek-rechtelijke instanties komen voor subsidies in aanmerking. De Europese en Vlaamse overheid hebben samen een nieuwe subsidieregeling uitgewerkt voor de bebossing van landbouwgrond. Deze regeling kadert binnen de doelstellingen van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling en een duurzame bosontwikkeling. Men heeft gekozen voor continuïteit zodanig dat deze regeling in grote lijnen een voortzetting van de bestaande regeling is. Een definitieve goedkeuring van de nieuwe regeling wordt verwacht in de lente van 2008.

Wie kan de subsidies aanvragen ?

De subsidieregeling geldt zowel voor particulieren als voor openbare besturen, en zowel voor natuurlijke als rechtspersonen. Als de landbouwgrond niet verpacht is, vraagt de eigenaar subsidies aan. Als de grond wel verpacht is, kan alleen de pachter subsidies aanvragen. Hij moet dan wel de schriftelijke toestemming van de eigenaar bij zijn aanvraag voegen.

Wat zijn de voorwaarden ?

Om voor subsidies in aanmerking te komen, moet er aan twee voorwaarden voldaan zijn: - U moet minstens een halve hectare landbouwgrond bebossen, al dan niet aaneengesloten, die in het Vlaams Gewest gelegen is. - De grond moet tijdens de laatste 5 jaar vóór de datum van de subsidieaanvraag minimaal 1 jaar in landbouwgebruik geweest zijn (indien dit niet het geval is, kan u eventueel terugvallen op de subsidieregeling 'bebossing en herbebossing').

Minstens voor 25 jaar bebossen

U bent verplicht om het terrein voor tenminste 25 jaar bebost te laten. Als u de grond intussen verkoopt of aan iemand anders verpacht, gelden voor de nieuwe eigenaar of pachter dezelfde regels. Als u er na die 25 jaar opnieuw landbouwgrond van wenst te maken, moet u een stedenbouwkundige vergunning aanvragen. Indien u een stuk grond bebost met populier, bent u verplicht om dit 15 jaar te laten staan. Als deze grond in agrarisch gebied ligt, kan u na 15 jaar via een eenvoudige melding terug omschakelen naar landbouwgrond (zonder stedenbouwkundige vergunning).

Hoe wordt het subsidiebedrag bepaald?

Het precieze subsidiebedrag hangt van veel factoren af. Het bedrag is de som van drie types subsidies: aanplantingsubsidie, onderhoudssubsidie en inkomenscompensatie.

De nieuwe regeling voor het bebossen van landbouwgronden wil vooral de continuïteit met de vorige regeling verzekeren. Spijtig genoeg is er nog geen ruimte voorzien voor nieuwe tendensen, zoals agro-forestry, een mengvorm tussen bosbouw en landbouwteelt.

Aanplantingsubsidie

- **Basissubsidie** : Iedereen ontvangt een basissubsidie als tegemoetkoming in de aanplantingskosten. De concrete bedragen hangen af van de aangeplante boomsoort (zie tabel)..
- **Subsidie voor onderetage** : Iedereen die een onderetage aanplant, ontvangt een bedrag van 500 €/ha.
- **Subsidie voor mantelstruweel of brandsingel** : Als u bij bebossing met loofhout een rand met struiken aanlegt of bij bebossing met naaldbomen een rand met loofhout aanplant, ontvangt u een supplement van 100 € per 100 lopende meter.
- **Subsidie voor aanbevolen herkomsten** : Indien u de beplanting met aanbevolen herkomsten uitvoert, ontvangt u een supplement van 250 €/ha.

Onderhoudssubsidie

De onderhoudssubsidie geldt alleen voor private personen. Ze dekt de onderhoudskosten van de eerste 5 jaar. - Het jaarlijkse bedrag is afhankelijk van de gebruikte boomsoort en varieert van 175 €/ha tot 350 €/ha.

Inkomenscompensatie

De inkomenscompensatie geldt alleen voor private personen. Deze subsidie dekt het inkomensverlies ten gevolge van bebossing. Er wordt een onderscheid gemaakt naar het type van aanvrager enerzijds en naar de aard van bebossing anderzijds. - Als landbouwer ontvangt u in het geval van een bebossing met inheemse soorten gedurende 15 jaar een jaarlijks bedrag van 665 €/ha. Voor een bebossing met cultuurpopulieren ontvangt u gedurende 5 jaar een jaarlijks bedrag van 375 €/ha. · Voor

Overzichtstabel		
rechthebbende	Soort subsidie	Bedrag
Natuurlijke personen en privaat- of publiek-rechtelijke rechtspersonen	Basissubsidie	850 € tot 3700 €/ha afhankelijk van de boomsoort
	Subsidie voor onderetage	500 €/ha
	Subsidie voor mantelstruweel of brandsingel	100 € per 100 lopende meter
	Supplement voor bebossing met aanbevolen herkomsten	250 €/ha
Uitsluitend natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen	Onderhoudssubsidie	875 tot 1750 €/ha afhankelijk van de boomsoort
	Inkomenscompensatie voor landbouwers	- bebossing met cultuurpopulier: 375 €/ha, gedurende 5 jaar - bebossing met inheemse soorten: 665 €/ha, gedurende 15 jaar
	Inkomenscompensatie voor niet-landbouwers	- bebossing met cultuurpopulier: 150 €/ha gedurende 5 jaar - bebossing met inheemse soorten: 150 €/ha gedurende 15 jaar
Boomsoort	Basissubsidie per ha	
Zomereik, winterik	3.700 euro	
Es, beuk	3.000 euro	
Zoete kers, haagbeuk, linde, zwarte els of berk	2.500 euro	
Gewone esdoorn, wilg, ratelpopulier, grauwe abeel, grove den	2.000 euro	
Walnoot, abeel	1.500 euro	
Cultuurpopulier met onderetage	1.000 euro	
Cultuurpopulier zonder onderetage	850 euro	

andere privaatrechtelijke personen bedraagt de inkomenscompensatie bij een bebossing met inheemse soorten 150 € per ha/jaar voor een termijn van 15 jaar. Voor een bebossing met cultuurpopulieren ontvangt u 150 € per ha/jaar voor een termijn van slechts 5 jaar.

Wanneer bent u landbouwer?

Volgens de wetgever is de landbouwer een persoon die een land- of tuinbouwbedrijf exploiteert met een arbeidsbehoefte van minimaal 0,5 en maximaal 10 volle arbeidskrachten per bedrijfsleider. De persoon in kwestie moet minstens 50 % van zijn totale arbeidsduur aan het landbouwbedrijf besteden en minstens 35 % van zijn totale inkomen uit die activiteit halen (definitie van het Vlaams Landbouwinvestingsfonds, VLIF).

Voor meer info kan u steeds terecht bij het Agentschap Natuur en Bos, waar u tevens de brochure 'bebossing van landbouwgronden' kan aanvragen bij ben.vandoorslaer@lne.vlaanderen.be op het telefoonnummer 02 5537514

Versoepeling termijn tot vrijstelling successierechten voor bossen met een duurzaam beheer

Vanaf 1 januari 2009 wordt de regeling voor het verkrijgen van een vrijstelling van successierechten voor bossen beheerd volgens de principes van duurzaam bosbeheer, aangepast aan de reële situatie op het terrein.

Voordien kon de erfgenaam of legataris van een bos zich maar beroepen op de mogelijkheid tot vrijstelling van successierechten op de waarde van het bos indien voor dat bos een uitgebreid bosbeheerplan volgens de bepalingen opgenomen in het Besluit Vlaamse Regering van 27 juni 2003 betreffende de beheerplannen van bossen werd opgesteld voor het opvallen van de nalatenschap.

De complexiteit neemt sterk toe in het geval er bijvoorbeeld wordt gestreefd naar een samenhangend uitgebreid bosbeheerplan voor een aaneengesloten boscomplex met meerdere eigenaars. De praktijk leert ons dat dergelijke processen gemakkelijk 2 jaar in beslag kunnen nemen. Gezien de meerwaarde van dergelijke uitgebreide bosbeheerplannen, heeft de decreetgever beslist om hieraan tegemoet te komen door de regeling af te stemmen op deze gewenste tendens en de vrijstelling tot 2 jaar na het opvallen van de nalatenschap mogelijk te maken.

Dit betekent concreet dat de erfgenaam of legataris 2 jaar de tijd heeft om een uitgebreid bosbeheerplan (te laten) op (te) maken en vervolgens te laten goedkeuren door de betreffende Provinciale Dienst van het Agentschap voor Natuur en Bos. Het goedkeuringsattest kan dan aangewend worden om bij het federale registratiekantoor alsnog de vrijstelling te verkrijgen. (volledige persbericht op www.landelijkvlaanderen.be)

Nieuwe regelgeving betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten

Op 5 december 2008 heeft de Vlaamse regering haar goedkeuring gehecht aan een besluit betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten. Dit brengt een aantal veranderingen met zich mee. De belangrijkste worden hieronder opgesomd:

- Voor alle natuurreservaten zal verplicht een toegankelijkheidsregeling moeten opgemaakt worden. Deze regeling komt overeen met de huidige openstellingsplannen opgenomen in de beheerplannen.
- Voor bossen moet, indien er een verplichting bestaat voor opmaak van een beheerplan, ook een toegankelijkheidsregeling worden opgemaakt. In het geval van privé-bossen, kan de privé-eigenaar echter steeds beslissen om zijn bos ontoegankelijk te stellen via het plaatsen van een specifiek bord aan de belangrijkste ingangen van het bos.
- De toegankelijkheidsregeling moet op het terrein zichtbaar worden gemaakt door bordjes te plaatsen vastgelegd in de bijlage van het besluit.
- De organisatie van risicovolle activiteiten in bossen en natuurreservaten kan slechts mits een machtiging van het Agentschap voor Natuur en Bos en na toestemming van de eigenaar/beheerder. Deze regeling is nodig om conflicten tussen gebruikersgroepen te voorkomen en om de natuurwaarden te vrijwaren.
- Naast voetgangers, fietsers en ruiters is het voortaan ook mogelijk om voorzieningen te treffen voor menners, mushers (sledehondensport) en watersporters. Deze voorzieningen moeten wel steeds goedgekeurd worden door het Agentschap voor Natuur en Bos via de goedkeuring van de toegankelijkheidsregeling of via de machtiging van een risicovolle activiteit.
- Voor voetgangers bestaat de mogelijkheid om via de toegankelijkheidsregeling nieuwe zones aan te duiden zoals bivakzones, zijnde kleinschalige kampeerplaatsen, hondenzones, zijnde losloopzones voor honden en hun baasjes, en vrij toegankelijke zones, zijnde zones die op maat van het gebied kunnen ingesteld worden om te struinen, te ontspannen, te picknicken enz ...

Net voor het jaareinde werd het nieuwe besluit op de toegang van bos en natuur goedgekeurd. Een toegankelijkheidsregeling is nodig indien een bosbeheerplan wordt opgemaakt. Een privé-eigenaar kan echter steeds beslissen zijn bos niet toegankelijk te stellen.

Natuur en landbouw, het klikt !

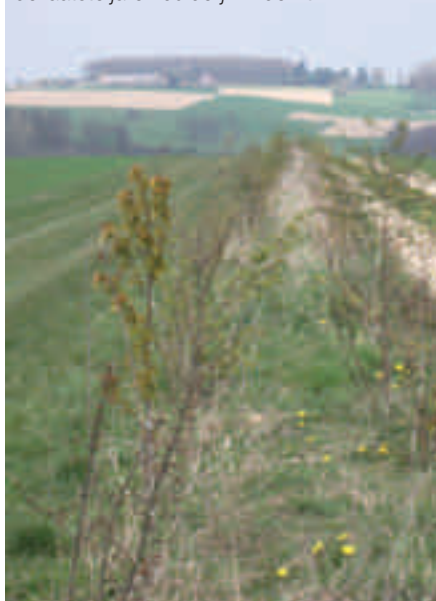
Van 8 tot 11 januari 2009 had in de hallen van Flanders Expo te Gent de hoogmis voor de Vlaamse landbouwsector plaats, nl. **AgriFlan-ders**. Traditiegetrouw hebben in de marge van de beurs, er heel wat interessante studiedagen plaats, ook zo tijdens deze editie. De titels spreken voor zich : 'Beheer door landbouwers, samenwerking biedt perspectief', 'Platteland, een mooi (ge)zicht' en 'natuur en landbouw, het klikt!'. Kortom welke invulling kan de landbouw(er) geven aan het landschap, de natuur, het platteland. Verhelderend op deze studiedagen was dat het niet alleen bij mooie woorden bleef, en theoretische beschouwingen, neen, integendeel, de landbouwer stond centraal, en getuigde vanuit de praktijk. Onderstaand een verslag van enkele opmerkelijke zaken die Landelijk Vlaanderen zijn opgevallen tijdens deze studiedagen. Alles werd er bekeken van uit het standpunt van de landbouwsector en de landbouwer. Maar er is een duidelijke wil waar te nemen om vanuit de landbouw zelf meer gericht en goed onderbouwd aan landschaps- en natuurontwikkeling te doen. Veel inspirerende ideeën, ook voor de landeigenaar-gebruiker.

De beheersovereenkomsten
In een nog niet zolang verleden leek natuurbeheer door de landbouwer een verre droom. Op 1 januari 1992 werd in Vlaanderen de **eerste beheersovereenkomst** gesloten in het kader van een ruilverkaveling te Huise. De ervaringen van het onderhoud van kleine landschapselementen, poelen en grasrandbeheer werd meegenomen voor het opmaken van een officieel kader voor de beheersovereenkomst in de eerste periode van het PDPO 2000-2006, het plattelandontwikkelingsbeleid van de Europese Unie. Zo'n 3500 boeren sloten in deze periode een beheersovereenkomst (BO) af met de Vlaamse Landmaatschappij. De **BO Water** (29.600 ha) en **BO Perceelrandenbeheer** (ruim 4400 perceelranden, goed voor 1207 ha perceelranden) kenden het meeste succes. Ruim 2100 grasstroken of 500 ha als remedie tegen bodemverlies door **erosie** werden aangelegd. Het pakket onderhoud van bestaande kleine landschapselementen wordt reeds toegepast op ongeveer 800 heggen of 136 km, 964 houtkanten of 68 ha houtkant. Voor het beheer van grasland (**Botanisch beheer of beheersovereenkomst Natuur**) was er de laatste jaren een lichte stijging (in totaal 1600 ha. Tussen 2000 en 2006 investeerde Europa niet minder dan 34.016.298 euro in de Vlaamse beheersovereenkomsten. Vlaanderen trok zelfs nog iets meer uit: 36.219.638 euro.

De beheersovereenkomsten

Nieuwe programmaperiode 2007-2013
Na de succesvolle vorige programmaperiode hebben al 830 landbouwers sinds begin 2008 een beheersovereenkomst afgesloten. Minister Crevits voorziet bijna 16 miljoen euro voor

De inzaai van grasstroken tegen erosie en aanplant van kleine landschapselementen zit de laatste jaren duidelijk in de lift.

2008 en 2009. 803 boeren nemen op 740 ha al maatregelen voor een **verminderde bemesting** met het oog op het verbeteren van de waterkwaliteit. Ze hebben samen bijna 170 ha grasstroken aangelegd of behouden ter bescherming en verbetering van de kwaliteit van waterlopen, holle wegen, waardevolle houtige landschapselementen en andere kwetsbare elementen op ons platteland. Ze nemen samen op 700 ha brongerichte maatregelen op erosiegevoelige percelen om de problemen veroorzaakt door erosie te beperken. Er worden bijna 80 ha grasstroken aangelegd en onderhouden die de overlast van modderstromen zullen verzachten in het geval van hevige neerslag in voor- of najaar. Ze zullen ook inspanningen leveren die gericht zijn op het herstel, de ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen. Ze beheren actief 1700 are houtkanten, 100 km heggen en hagen en 23.000 m² poelen. Op 86 ha zullen ze maatregelen nemen die goed zijn voor onze weidevogels.

Vernieuwingen in beheersovereenkomst

Binnen de beheersdoelstelling Soortenbescherming kunnen nu ook beheersovereenkomsten worden afgesloten gericht op het beschermen van akkervogels. Concreet komt het er bij deze beheersovereenkomsten op neer dat landbouwers zorgen voor meer voedsel voor volwassen vogels in de winterperiode (graan en zaden) en voor de jongen in de zomer (insecten, maar ook zaden). Tegelijkertijd wordt geprobeerd het gebrek aan nestgelegenheid en dekking te compenseren.

Een zeer **levendige getuigenis** werd hier gebracht door **landbouwer Jos Piffet**. Op het demobedrijf Armenberg te Sint-Truiden in het hartje van Haspengouw legde hij een '**habitat-**

boerderij' aan. Hij beschouwt zich naast actieve landbouwer, ook een actieve landschapsbouwer. De tarwe wordt niet geoogst maar blijft de gehele winter op het veld en garandeert zo voedsel voor (bedreigde) dierv- en vogelsoorten. Het inzaaien van akkerranden zorgt niet alleen voor een kleurrijk schouwspel in de lente en de zomer, en maakt derhalve het landschap zeer attractief voor de recreant. Het is tevens een prima broedplaats en voedselbron voor tal van dieren en vogels.

'De combinatie boeren en landschapszorg ligt ook voor de hand,' vindt Jos Piffet. 'Als boer dank je je inkomsten voor een groot deel aan de natuur. Dan is het toch normaal dat je wilt meehelpen om die natuur te beheren?'

Een tweede nieuwigheid is dat landbouwers in de toekomst ook beheersovereenkomsten zullen kunnen afsluiten gericht op het onderhouden of aanleggen van hagen.

Voorts werd het principe verder uitgebreid waarbij landbouwers de maatregelen jaarlijks op andere percelen kunnen toepassen. Deze flexibele aanpak moet hen toelaten de maatregelen goed in te passen in hun bedrijfsvoering. Voor de beheersovereenkomsten Water bestond deze aanpak al. Landbouwers zullen hetzelfde principe nu ook kunnen toepassen voor de beheersovereenkomsten 'Niet-kerende bodembewerking', 'Directe inzaai' en sommige maatregelen die gericht zijn op het beschermen van akker- en weidevogels.

Ook sommige vergoedingen werden aangepast. De vergoedingen voor het beheren van bestaande houtige landschapselementen, zowel nieuw aangeplante als bestaande, werden serieus opgetrokken. Het engagement van de boeren is vrijwillig.

Bedrijfsplanners

De **Vlaamse Landmaatschappij** staat in voor de evaluatie van elke aanvraag op het terrein. Zo'n 13 **bedrijfsplanners** worden nu overal in Vlaanderen ingezet om landbouwers te begeleiden bij het afsluiten van beheersovereenkomsten. Dergelijke aanpak maakt het geheel persoonlijker en verlaagt de drempels tussen landbouwers en overheid

Agrobeheergroep

Op de studiedagen werd duidelijk gesteld dat het inrichtingen en het onderhoud van natuur en landschap in de Vlaamse open ruimte nog steeds aan belang toeneemt. Diverse initiatieven zien het levenslicht, enkele werden er meer in detail toegelicht. Zo is er het initiatief van de Boerenbond tot het oprichten van Agro-beheergroepen. Doel van het project is dat de boeren zelf het heft in handen nemen wanneer zich een groen- of natuurproject in hun regio van start gaat of indien ze zelf met een dergelijk initiatief wensen te starten. De boeren nemen zelf hun verantwoordelijkheid, formuleren voorstellen, i.p.v. van lei(j)dzzaam het beleid te ondergaan.

De akker op de voorgrond zal niet worden omgeploegd, maar het volgende teeltseizoen rechtstreeks worden ingezaaid. Samen met de houtkant tussen de twee akkers een nieuwe aanpak in de strijd tegen erosie en behoud van de mineralenrijkdom in de bodem.

De oprichting van een agro-beheergroep is een vrijwillig initiatief van, door en voor boeren binnen de plaatselijke werking van de Boerenbond:

- boeren groeperen zich rond een project van landschap- en/of natuurbeheer;
- boeren bepalen meer hoe het beheer van een gebied wordt uitgebouwd;
- boeren staan individueel of samen in voor de uitvoering van het beheer;
- boeren bepalen samen welke nieuwe projecten zij bijkomend opnemen.

Het spreekt voor zich dat elk project zich situeert binnen de economische context van het bedrijf en de regio, en dat een verantwoorde vergoeding onontbeerlijk is.

Een agro-beheergroep is dus een samenwerkingsverband van plaatselijke boeren, dat kan inspelen op de lokale noden, en als gesprekspartner kan deelnemen aan overleg. De Boerenbond omschrijft het als een win-win situatie voor boer, landschap en natuur.

Landbouwer Marc Govaert uit Sint-Laureins, tevens lid van Landelijk Vlaanderen, is in zijn regio een pionier in akkerrandbeheer, met mooie 'bloemrijke' akkerrand en landschapsverfraaiing rond de oude historische hoeve door het aanplanten van streekeigen materiaal.

Agro-aanneming

Praten en aanschuiven aan de overlegtafel is één ding, in de meeste gevallen moeten ook **concrete actie** worden ondernomen op het terrein en moeten de voorgestelde beheerwerken ook in de praktijk worden uitgevoerd. Hiervoor richtte de Boerenbond de dienst **Agro-aanneming** op. Lokale landbouwers kunnen als agrarische ondernemer optreden om tegen betaling de geplande beheerwerken uit te voeren, vb. onderhoud van holle wegen, knotten van wilgen, herinzaaien van sportvelden,..... De dienst Agro-aanneming coördineert de

werken, begeleidt de landbouwer (o.a. administratief, facturatie,...) en waakt over de goede uitvoering van de werken. Het enige wat de aangesloten landbouwer nog moet doen, is zich concentreren op het deskundig uitvoeren van zijn taak.

ECO in het kwadraat

Agro-beheergroepen en agro-aanneming maken deel uit van **het project ECO²**, nl. **een economische en ecologische meerwaarde** in hetzelfde project. De boer krijgt een marktconforme prijs voor zijn beheerwerken, hij wordt nauwer betrokken bij het gebiedsgericht beheer, en voelt zich gerespecteerd voor de maatschappelijke meerwaarde van zijn beheertaken. Opmerkelijk is dat dit alles stoelt op de vrijwilligheid en bereidwilligheid van de landbouwer.

Landbeheergroepen en landaanneming?

Landelijk Vlaanderen is ook reeds lange tijd voorstander om op basis van vertrouwen de landeigenaar meer te betrekken bij het zelf uitvoeren van beheermaatregelen o.a. in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura-2000 gebieden bieden zich willicht diverse kansen aan. **Landelijk Vlaanderen** wil leren uit deze projecten van de landbouw, en heeft reeds afgesproken om met de projectverantwoordelijken rond te tafel te zitten om te kijken hoe verdere initiatieven mogelijk zijn.

Landbouw en natuur, het klikt !

De organisatoren van de studiedagen zijn er in geslaagd om aan de hand van sprekende praktijkvoorbeelden aan te tonen dat door samenwerkingen, landschapsontwikkeling en natuurbeheer, niet blijven steken in theoretische beschouwingen, maar dat mits de juiste instelling, pioniersgeest, durf, goede begeleiding, een verantwoorde vergoeding, en de actieve daadkracht van de mensen op het terrein er echte concrete stappen kunnen worden gezet in onderhoud en beheer van landschap en natuur door landbouwers zelf, maar ook in samenwerking met (lokale) natuurredwerkers.

Het jonge **regionale landschap Scheldedender** toonde aan dat het zelfs nog 'straffer' kan : vrijwillig en zonder vergoeding instappen in een project tot het behoud van de nesten van akkerweidevogels. Het regionaal landschap coördineert en informeert en brengt de geïnteresseerde landbouwer in contact met een vrijwilliger die op het land van de landbouwer de nesten opspoort en markeert. Bij het oogsten rijdt de landbouwer in een boogje om de nesten, of hij licht de vrijwilliger op tijd in zodat in bepaalde omstandigheden de nesten gewoon kunnen worden verplaatst. De resultaten : 10 boeren werken er samen met 11 (natuur)vrijwilligers en hebben op bijna 40 ha reeds 12 nesten beschermd. Alle deelnemers zijn unaniem positief en hebben de intentie geuit volgende jaar gewoon voort te doen.

Via de diensten van agro-aanneming kunnen boeren zelf ingezet worden voor het onderhoud van o.a. kleine landschapselement.

Vrijwilligheid, verantwoordelijkheid

Deze studiedagen legden, hoe kan het ook anders in het kader van een landbouwbeurs, de klemtoon op de verwezenlijkingen van de landbouwsector op het vlak van landschaponderhoud, landschapsbeheer, en natuurontwikkeling en – beheer. Alle initiatieven gaan uit van de vrijwilligheid. De landbouwer neemt zelf op vrijwillige basis zijn verantwoordelijkheid. Hij zet deze stap om diverse redenen:

- hij wordt begeleid door zijn vakorganisatie en/ of de overheid (vb. bedrijfsplanner VLM);
- kan deelnemen in het kader van een proefproject;
- kunnen rekenen op een vergoeding, alles blijft ingebet in het economisch gegeven van een leefbare bedrijfsvoering;

Als pioniers werden ze soms argwanend bekeken door hun collega's, maar éénmaal de resultaten zichtbaar worden op het terrein kunnen ze rekenen op waardering. Bovendien halen de deelnemende landbouwers veel voldoening uit het feit dat ze door hun 'aanleg en beheer' van het landschap een belangrijke maatschappelijke bijdrage hebben geleverd.

Als landbeheerders kunnen we hier zeker uit leren en kunnen deze voorbeelden een inspiratiebron zijn om de landeigenaars en landbeheerders te begeleiden om ook pro-actief zelf invulling te geven aan het beheer, vb. instandhoudingsdoelstelling in het kader van Natura 2000.

info: beheerovereenkomsten, bedrijfsplanner: www.vlm.be
agro-beheergroep, agro-aanneming, eco²: www.agroaanneming.be of www.boerenbond.be

Een verzameling van de presentatie is terug te vinden op onze website www.landelijkvlaanderen.be

Vlaamse Regering keurt definitief het ontwerpdecreet op de gebruikerscompensatie goed

Indien de schade veroorzaakt door het wijzigen van een bestemming van de grond (vb. van geel naar groen) niet wordt vergoed via een sectorale regeling, kan de landbouwer-gebruiker een beroep doen op het decreet op de gebruikerscompensatie. Kapitaalschadecompensatie wordt geregeld via het nieuwe gronden- en pandendecreet.

Op voorstel van Vlaams minister-president en minister van Landbouw, Kris PEETERS, en van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, Hilde CREVITS, heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gegeven aan een ontwerp van decreet waarbij **landbouwers-gebruikers** van gronden beroep kunnen doen op een compensatieregeling als ze tengevolge van een bestemmingswijziging, bepaalde overdrukken of erfdienstbaarheden schade ondervinden bij de uitoefening van hun land- of tuinbouwactiviteit. De Vlaamse Regering keurde in juni 2008 de regeling reeds principieel goed, maar na adviezen van diverse raden en de Raad van State, werd het ontwerp van decreet nu definitief goedgekeurd en kan het Vlaamse parlement het decreet in behandeling nemen.

Met dit decreet wordt tegemoet gekomen aan een belangrijke vraag om ook **de schade te compenseren die gebruikers ondervinden op percelen waarvan men de bestemming wijzigt**, of waarop een overdruk of een erfdienstbaarheid van openbaar nut aangebracht wordt.

De meeste gebruiksbeperkingen vinden hun oorsprong in sectorale wetgeving, maar die sectorale wetgeving bevat niet altijd een adequate schaderegeling. Het is de bedoeling het decreet uitwerking te laten hebben op alle bestemmingswijzigingen, overdrukken of erfdienstbaarheden tot openbaar nut die **nà 1 januari 2008** effectief van kracht geworden zijn. Met de goedkeuring van dit ontwerp van decreet erkent de Vlaamse Regering effectief de

gevolgen voor landbouwers-gebruikers, en wordt een instrument gecreëerd om die gebruikersschade voor effectief en feitelijk gebruik te compenseren.

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen (RSV) voorziet in de doelstelling dat **38.000 ha extra natuurgebied en 10.000 ha bosgebied** zullen worden gerealiseerd. Deze realisaties zullen voor het overgrote deel ten koste zijn van de landbouwgebieden, aangezien in het RSV bepaald is dat het aandeel landbouwbestemmingen moet verkleinen van 806.000 ha naar 750.000 ha. Met dit ontwerp wordt ervoor geopteerd om een compensatie te voorzien voor landbouwers die hierdoor een gebruikersschade geleden hebben en zullen lijden. Veelal zal de reductie tot 750.000 ha immers niet met een onteigening gepaard gaan.

Om de realisering van extra natuur- en bosgebied te versnellen, is in het **decreet grond- en pandenbeleid een gewestelijke compensatieregeling voorzien voor de kapitaalschade** (= geleden door eigenaars) die voortvloeit uit planningsprocessen (van 'geel' naar 'groen') die de economische aanwending van gronden in het kader van hoger vermelde doelstelling negatief beïnvloeden. Naast de kapitaalschade zijn er bij bestemmingswijzigingen, overdrukken en erfdienstbaarheden tot openbaar nut opgelegd door de Vlaamse Regering ook beperkingen voor de gebruiker van de gronden die voortvloeien uit **sectorale gebruiksbeperkingen**.

Zoals reeds hierboven gesteld wordt in belangrijke mate die vergoeding voor de gebruikersschade sectoraal bekeken. Waar die vergoe-

ding niet of onvoldoende aanwezig is, wordt dit via dit decreet geregeld. Een voorbeelden hiervan :

- het ontbreken van een gebruikersvergoeding bij een bestemmingswijziging die nulbemesting veroorzaakt;

Het systeem voor gebruikerscompensatie wordt uitgewerkt naar een zo groot mogelijke analogie met de kapitaalschadecompensatie qua voorwaarden, procedure, dotatie enzovoort. In de vergoeding die wordt uitbetaald voor eigenaars en gebruikers zullen evenwel geen elementen voorkomen die in beide vergoedingssystemen worden meegerekend. Een overlap wordt met andere woorden onmogelijk gemaakt, waardoor het billijk is dat een landbouwer die zowel eigenaar als gebruiker is van een perceel landbouwgrond dat van bestemming wijzigt, waar op een overdruk wordt geplaatst of waarop een erfdienstbaarheid tot openbaar nut rust, zowel aanspraak kan maken op een kapitaalschadecompensatie als op gebruikerscompensatie. Er is geopteerd voor bestemmingswijzigingen, overdrukken en door de Vlaamse Regering opgelegde erfdienstbaarheden tot openbaar nut die een wezenlijke impact hebben op de landbouwbedrijfsvoering.

Het volledige ontwerp (ontwerp van decreet houdende vaststelling van een kader voor de gebruikerscompensatie bij bestemmingswijzigingen, overdrukken en erfdienstbaarheden tot openbaar nut), de memorie van toelichting en de persteksten vindt je terug op onze website. www.landelijkvlaanderen.be

Landgoed

Opmaak van een afwegingskader voor het gebruik van kastelen en kasteeldomeinen. Kasteeldomeinen in de Brugse regio

Dat kastelen en bijhorende kasteelparken een eigen en bijzondere betekenis hebben in ons cultuurlandschap, daar blijkt weinig discussie over te bestaan. De praktijk wijst echter uit dat kasteel-eigenaars bij het in standhouden en/of versterken van de unieke waarde van deze sites geconfronteerd worden met talrijke problemen, die het niet altijd evident maken om hun domein te beheren. Kritiek wordt geuit op het sectoraal uitgewerkt beleid rond o.a. bos, landbouw, natuur, leefmilieu, water, landgoederen, parken, jacht, recreatie, ruimtelijke ordening, landschap, monumenten dat leidt tot een kluwen van regelgeving. Hierbij wordt het gebrek aan een geïntegreerde benadering als een grote tekortkoming ervaren om te komen tot de meest kwalitatieve ontwikkelingen/oplossingen en dit zowel t.a.v. van de persoonlijke wensen van de eigenaars als t.a.v. de mogelijke maatschappelijke meerwaarde. Heel concreet komen deze bekommernissen naar boven op het moment dat een eigenaar plannen heeft rond wijziging van functie van (een deel van) de gebouwen of het domein.

De Provincie West-Vlaanderen erkent dat het huidige beleid vaak niet in staat blijkt vele van deze vragen en noden rond het toekomstig gebruik van de eigenaars passend te beantwoorden. Vanuit een met de eigenaars gedeelde bezorgdheid rond het in standhouden van dit specifiek patrimonium, besliste de provincie West-Vlaanderen daarom een initiatief te nemen om een ruimtelijke afwegingskader m.b.t. gebruiksmogelijkheden van kastelen en kasteeldomeinen op te maken. Dit beleidskader moet duidelijkheid creëren m.b.t. toekomstige keuzes, ontwikkelingen en gebruiksmogelijkheden van deze sites voor zowel overheden als burgers.

Om inzicht te verkrijgen in de variatie aan kasteeldomeinen werd in een eerste fase een opdracht gegeven aan de West-Vlaamse Intercommunale (wvi) om een inventaris op te maken van de kastelen en kasteeldomeinen in het arrondissement Brugge (uitgebreid met Ruiselede en Wingene).

De provincie West-Vlaanderen werkt aan een afwegingskader voor kastelen en kasteeldomeinen. In het kasteel van Tillegem zijn diverse diensten van de provincie ondergebracht.

Door systematische beschikbare informatie over o.a. bestemming, bescherming, huidige functie te verzamelen kon per kasteeldomein tal van informatie gebundeld worden. Begin 2008 werd dan een inventaris opgeleverd van 100 kasteeldomeinen. De uitgewerkte methode en achterliggende datastructuur zijn zo opgesteld dat aanvullingen en aanpassingen op een eenvoudige manier kunnen doorgevoerd worden. Op regelmatige tijdstippen zal dan ook een nieuwe versie van de inventaris aangemaakt worden. Belangrijk is dat deze inventaris, door zijn overzicht, de variatie aan kastelen en hun domeinen duidelijk in beeld brengt.

Vervolgens heeft de provincie West-Vlaanderen medio 2008 een samenwerkingsverband gesloten met de West-Vlaamse Intercommunale om een onderzoeksproject op te starten met als finaliteit het uitwerken van een ruimtelijke afwegingskader rond de gebruiksmogelijkheden van kastelen en kasteeldomeinen. De bedoeling van dit beleidsvoorbereidend onderzoek is om een methode (afwegingskader) uit te werken die moet toelaten vragen m.b.t. ruimtelijke dynamiek (zowel in functies of fysieke veranderingen) van kastelen en/of kasteeldomeinen op een geobjectiveerde en samenhangende manier te beoordelen, waarbij zowel het creëren van een meerwaarde t.a.v. de culturele en economische ontwikkeling van de regio als zorgen voor een gezonde financiële basis voor het verder beheren van de kasteeldomeinen als één geheel, in rekening zal moeten gebracht worden.

Tot slot wensen zowel opdrachtgever als de uitvoerders van dit project om het afwegingskader uit te werken in samenwerking met alle betrokkenen. Daarbij wensen we U, als eigenaar, te informeren over dit project. Daarnaast rekenen we op uw inbreng en reactie in onze zoektocht naar concrete aanbevelingen voor een passend beleid.

17 FEBRUARI 2009 - INFOMOMENT KASTEELEIGENAARS REGIO BRUGGE

We nodigen u dan ook uit op een **infomoment voor de kasteel-eigenaars** in de regio Brugge. Dit infomoment gaat door op **17/02/2008 om 19:30** in Streekhuis Kasteel Tillegem, Tillegemstraat 81, 8200 in Brugge (wegbeschrijving: zie website: www.brugge-oostende.streekhuis.be). We stellen u volgend programma voor :

1. Inleiding door gedeputeerde De Fauw
2. Inleiding door Landelijk Vlaanderen
3. Toelichting doelstelling studie door de provincie West-Vlaanderen en de West-Vlaamse Intercommunale

4. Toelichting doelstellingen Landinrichting door VLM
 5. Vraagstelling
 6. Drankje
- Inschrijving bevestigen voor 10/02/2008 via: riet.schockaert@west-vlaanderen.be of 050 40 35 44
- Contactpersonen - Provincie West-Vlaanderen:
Wim Van Isacker
Regiocoördinator Brugge-Oostende
Wim.van_isacker@west-vlaanderen.be
050 40 70 32

Inschrijvingsformulier voor nieuwe leden

☐ Ja, ik steun de **vzw LANDELIJK VLAANDEREN** en haar doelstellingen.
Ik stort mijn bijdrage op rekening nr. 335-0442690-28

Naam :
Adres :
Tel. :
Fax :
E-mail :

Ledenbijdrage Solidariteitsbijdrage
Basisbedrag : €60 + €2/ha
Aldus stort ik :
Basisbedrag : €60 + ha x €2 = €

Handtekening:

Terug te sturen naar:

LANDELIJK VLAANDEREN vzw

Centrum Galerij • Blok 2 • 5^e verdieping • B-1000 BRUSSEL
Tel. 02-217 27 40 • Fax 02-217 27 43 • info@landelijkvlaanderen.be • www.landelijkvlaanderen.be